

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΟ

Τις δεκαετίες που ακολούθησαν μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, πρωταρχικός στόχος της αγροτικής παραγωγής στην Ευρώπη ήταν η κάλυψη των απαιτούμενων ποσοτήτων σε τρόφιμα και προς αυτόν τον σκοπό έγινε μεγάλη προσπάθεια. Στις μέρες μας μπορούμε να πούμε ότι έχει επιτευχθεί επάρκεια παραγόμενων ποσοτήτων, οι οποίες πολλές φορές ξεπερνούν τις απαιτούμενες δημιουργώντας πλεόνασμα. Βέβαια στην προσπάθεια μεγιστοποίησης των ποσοτήτων υπήρξαν και παρενέργειες όπως πχ οι “τρελές” αγελάδες, οι διοξίνες, η νιτρορύπανση των εδαφών, κλπ. Στις μέρες μας οι ισορροπίες στην αγορά είναι πολύ ευαίσθητες και εύθραυστες και οι συνέπειες των εξελίξεων σε διεθνές επίπεδο (παγκοσμιοποίηση) μπορεί να είναι σημαντικότερες για ολόκληρους κλάδους της οικονομίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η κρίση στον τομέα της πτηνοτροφίας με την γρίπη των πουλερικών η οποία κόστισε πολύ στον συγκεκριμένο κλάδο στη χώρα μας. Οι διατροφικές και περιβαλλοντικές κρίσεις προκάλεσαν αλυσιδωτές αντιδράσεις στην αγορά, οδηγώντας παράλληλα στη λήψη μέτρων με μια σειρά αποφάσεων εκ μέρους της ΕΕ οι οποίες ενσωματώθηκαν στην νομοθεσία, παράγοντας νέους Κανονισμούς και Οδηγίες που αποσκοπούσαν στην πρόληψη ή την θεραπεία τέτοιων καταστάσεων με κυριότερο μέλημα την υγιεινή και την ασφάλεια των τροφίμων. Εκτός από τις κοινοτικές και κρατικές αρχές η ίδια η αγορά, εκφράζοντας την θέληση και τις προτιμήσεις των καταναλωτών έβαλε κανόνες στην παραγωγή και εμπορία των τροφίμων θέτοντας σε εφαρμογή διάφορα ιδιωτικά πρότοκολλα τα οποία δεν είναι τίποτα άλλο παρά απαιτήσεις πελάτη. Ο Κανονισμός 2092/91 ενσωμάτωσε την μελισσοκομική δραστηριότητα και τα προϊόντα της μέλισσας είναι πλέον στο πεδίο πιστοποίησής του. Επιγραμματικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα κύρια σημεία που αφορούν την βιολογική μελισσοκομία.

Γενικές αρχές

Τα μελισσοκομικά προϊόντα που καλύπτονται από τον Κανονισμό συγκεντρώνουν συνδιασμό χαρακτηριστικών που συνδέονται τόσο με τις πρακτικές εκτροφής των μελισσιών όσο και με το ευρύτερο περιβάλλον του μελισσοκομείου. Επίσης σημαντικό ρόλο παίζει η όλη διαχείριση των προϊόντων από τη συλλογή, τη συσκευασία και την αποθήκευση μέχρι την εμπορία τους.

Περίοδος μετατροπής

Η μετατροπή των μελισσιών διαρκεί τουλάχιστο ένα χρόνο. Μετά από την αυτή περίοδο εφαρμογής του Κανονισμού μπορούν να πιστοποιηθούν τα προϊόντα της μέλισσας

Καταγωγή των μελισσιών

Μια μελισσοκομική μονάδα μπορεί να ξεκινήσει την μετατροπή της σε βιολογική. Τα καινούρια μελίσσια δημιουργούνται με διαίρεση των υπάρχοντων μελισσιών ή αγοράζονται από ήδη ενταγμένες σε σύστημα ελέγχου και πιστοποίησης μελισσοκομικές μονάδες.

Θέση των μελισσοκομείων

Η θέση των μελισσοκομείων είναι πολύ μεγάλης σημασίας για τον Κανονισμό. Τα χαρακτηριστικά που πρέπει να συγκεντρώνει είναι τα εξής:

- Εξασφάλιση φυσικών πηγών νέκταρος, μελιτώματος και γύρης για τις μέλισσες και πρόσβαση σε νερό
- Σε ακτίνα 3 km από τη θέση του μελισσοκομείου, οι πηγές νέκταρος και γύρης να αποτελούνται βασικά από βιολογικές καλλιέργειες ή/και αυτοφυή βλάστηση
- Διατηρείται αρκετή απόσταση από οποιεσδήποτε πηγές μόλυνσης μη γεωργικής προέλευσης όπως από βιομηχανικής ή αστικής προέλευση ρύπους.

Διατροφή

Οι μέλισσες θα πρέπει να τρέφονται με μέλι στις περιόδους που δεν έχει βοσκή. Τον χειμώνα πρέπει να αφήνονται στις κυνέλες μέλι και γύρη για την κάλυψη των αναγκών. Σε περίπτωση που απειλείται η επιβίωσή των μελισσιών λόγω δυσμενών κλιματικών συνθηκών μπορεί να γίνει τεχνητή διατροφή γίνεται με βιολογικό μέλι, προερχόμενο κατά προτίμηση από την ίδια

βιολογική μονάδα. Επίσης κατόπιν σχετικής άδειας μπορεί να χρησιμοποιηθεί σιρόπι ζάχαρης βιολογικής παραγωγής αντί για μέλι όταν οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν προκαλούν κρυστάλλωση του μελιού. Όλες οι εκτροφικές πρακτικές καταγράφονται στα σχετικά αρχεία που είναι υποχρεωμένη να τηρεί η εκμετάλλευση.

Πρόληψη των νόσων και κτηνιατρικές αγωγές

Η υγεία των ζώων στην βιολογική γεωργία στηρίζεται στην πρόληψη και την ενδυνάμωση τους παρά σε θεραπευτικές επεμβάσεις με φάρμακα. Οι κυριότερες αρχές είναι:

- Η επιλογή κατάλληλων ανθεκτικών φυλών
- Η εφαρμογή ορισμένων πρακτικών που συμβάλλουν ανάπτυξη μηχανισμών άμυνας στις νόσους και στην πρόληψη των λοιμώξεων (π.χ. τακτική ανανέωση των βασιλισσών, συστηματική επιθεώρηση των κυψελών ώστε να εντοπίζονται έγκαιρα τυχόν προσβολές τακτική απολύμανση του εξοπλισμού, καταστροφή του μολυσμένου υλικού και επαρκή αποθέματα τροφής στις κυψέλες.

Εάν, παρ' όλα τα προληπτικά μέτρα, σημειωθούν ασθένειες τότε πρέπει να υποβάλλονται αμέσως σε θεραπευτική αγωγή φροντίζοντας παράλληλα την απομόνωση των μελισσιών που ασθένησαν και έγινε η αγωγή από τα υπόλοιπα. Επίσης όλο το κερί πρέπει να αντικαθίσταται με κερί που πληροί τους όρους του κανονισμού. Στη συνέχεια, για τα μελίσσια αυτά θα ισχύει η περίοδος μετατροπής διάρκειας ενός έτους. Αν χρειαστεί να γίνουν κτηνιατρικές αγωγές πρέπει να τηρούνται οι ακόλουθες αρχές:

- Χρησιμοποιούνται κατά προτίμηση φυτοθεραπευτικά και ομοιοπαθητικά προϊόντα
- Απαγορεύεται η προληπτική χρήση αλλοπαθητικών συνθετικών χημικών φαρμακευτικών προϊόντων.
- Ειδικά κατά της βαρόα μπορούν να χρησιμοποιούνται το μυρμηκικό οξύ, το γαλακτικό οξύ, το οξικό οξύ, και το οξαλικό οξύ και οι ουσίες μενθόλη, θυμόλη, ευκαλυπτόλη ή καμφορά.
- Επιτρέπονται όσες κτηνιατρικές αγωγές ή επεξεργασίες των κυψελών, κηρυθρών κ.λπ., είναι υποχρεωτικές δυνάμει της εθνικής ή της κοινοτικής νομοθεσίας.

Ορθές πρακτικές εκτροφής

Στο πλαίσιο της διαφύλαξης της ευζωίας των μελισσών ακολουθούνται εκτροφικές πρακτικές. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Απαγορεύεται η εξόντωση των μελισσών στις κηρήθρες για τη συλλογή μελισσοκομικών προϊόντων.
- Απαγορεύονται οι ακρωτηριασμοί όπως η κορυφοτομή των φτερών της βασίλισσας.
- Η εξόντωση του αρσενικού γόνου επιτρέπεται μόνο για την περιστολή της βαρροϊκής ακαρίασης
- Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση συνθετικών χημικών αποθητικών κατά τη συλλογή μελιού.

Χαρακτηριστικά των κυψελών και υλικά που χρησιμοποιούνται για τη μελισσοκομία

Μέσα στο φιλοπεριβαλλοντικό χαρακτήρα του Κανονισμού υπάρχουν και ορισμένες απαιτήσεις για τα υλικά που χρησιμοποιούνται στη βιολογική μελισσοκομία. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Οι κυψέλες πρέπει να κατασκευάζονται βασικά από φυσικά υλικά.
- Εντός των κυψελών μπορούν να χρησιμοποιηθούν προϊόντα όπως πρόπολις, κερί και φυτικά έλαια.
- Το κερί για τις νέες κηρήθρες πρέπει να προέρχεται από μονάδες βιολογικής παραγωγής.
- Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση κηρυθρών που περιέχουν γόνο προς εξαγωγή μελιού.
- Για την προστασία των υλικών (πλαστίων, κυψελών, κηρυθρών), ιδίως από επιδημίες, επιτρέπονται μόνο τα ενδεδειγμένα προϊόντα που προβλέπονται στο μέρος Β τμήμα 2 του παραρτήματος II του Κανονισμού.
- Επιτρέπεται η φυσική επεξεργασία, όπως με ατμό ή γυμνή φλόγα.
- Για τον καθαρισμό και την απολύμανση των υλικών, των κτιρίων, του εξοπλισμού, των σκευών ή των προϊόντων που χρησιμοποιούνται στη μελισσοκομία, επιτρέπονται μόνο οι ενδεδειγμένες ουσίες που προβλέπονται στο μέρος Ε του παραρτήματος II του Κανονισμού.

Η μελισσοκομία είναι ένας κλάδος παραγωγής που στην χώρα μας αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα με κυριότερο όλων τον ανταγωνισμό από τα εισαγόμενα προϊόντα μέλισσας. Πολλοί είναι οι λόγοι που καθιστούν την ελληνική παραγωγή

λιγότερο ανταγωνιστική (υψηλό κόστος, λιγότερο αναπτυγμένα δίκτυα, μικρή δυναμικότητα της πλειοψηφίας των μελισσοκομικών μονάδων κλπ). Μέσα σ' αυτό το αρνητικό όμως κλίμα για την ελληνική μελισσοκομία υπάρχει η μεγάλη δύναμή της που δεν είναι τίποτα άλλο από την αφοσίωση του Έλληνα καταναλωτή στο ελληνικό μέλι. Ο Έλληνας καταναλωτής προτιμάει να αγοράζει και να καταναλώνει ελληνικό μέλι όντας πρόθυμος να πληρώσει την αυξημένη τιμή του σε σύγκριση με τα «φθηνότερα» εισαγόμενα μέλια. Αντικειμενικοί λόγοι όπως το περιβάλλον που εκτρέφονται οι μέλισσες είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες που οδηγούν στην επιλογή αυτή. Διαπιστώνουμε επομένως ότι το κύριο στοιχείο ενδυνάμωσης των προϊόντων είναι η ελληνική τους ταυτότητα. Σε μια αγορά όμως που η ιχνηλασιμότητα χάνεται πολλές φορές δίνεται η εκαιρία σε καιροσκόπους να προωθούν στην αγορά εισαγόμενα προϊόντα σαν ελληνικά απολαμβάνοντας έτσι αφ' ενός την τιμή που πωλούνται τα ελληνικά, ασκώντας δε παράλληλα αθέμιτο ανταγωνισμό στις ελληνικές επιχειρήσεις.

Η απάντηση σε αυτό είναι η πιστοποίηση των προϊόντων. Το πιστοποιημένο προϊόν είναι επώνυμο, πλήρως ιχνηλάσιμο και εκτός αυτών το πιστοποιητικό αποτελεί διαβεβαίωση προς τους καταναλωτές ότι τα προϊόντα συμμορφώνονται με συγκεκριμένα πρότυπα και ανταποκρίνονται σε πολύ συγκεκριμένες προδιαγραφές. Με άλλα λόγια είναι όπως ακριβώς τα περιγράφει ο παραγωγός τους. Η ίδια η πιστοποίηση είναι εγγύηση ότι εφαρμόζεται όλη η σχετική νομοθεσία. Τα πιστοποιημένα τρόφιμα είναι επώνυμα προϊόντα και μπορούν να διεκδικούν την αφοσίωση των πελατών τους σ' αυτά. Μπορούν με την κατάλληλη σήμανση να γίνονται γνωστά οπουδήποτε κυκλοφορούν και σε μερικές περιπτώσεις η ίδια η μάρκα να χαρακτηρίζει όλα τα ομοειδή προϊόντα.

Η επιτυχία της ελληνικής μελισσοκομίας είναι κατ'εξοχήν ζήτημα ενημέρωσης του καταναλωτή. Δεδομένης της αφοσίωσης που υπάρχει στο ελληνικό προϊόν το μόνο που απομένει είναι να ενημερωθεί σωστά ώστε να ψάχνει με τον κατάλληλο τρόπο για το σωστό προϊόν. Ο καταναλωτής θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί κριτήρια επιλογής χοίρειου κρέατος και αυτά δεν μπορεί να περιορίζονται μόνο στην τιμή πώλησης αλλά να συμπεριλαμβάνουν και δείκτες ποιότητας. Τέτοιοι μπορεί να είναι η εμφάνιση, η συσκευασία, οι πληροφορίες πάνω στο προϊόν για τεχνικά χαρακτηριστικά, ημερομηνίες παραγωγής, προέλευση κλπ. Η λύση επομένως για τον Έλληνα παραγωγό είναι προφανές ότι είναι η πιστοποίησή του. Αυτή είναι η στρατηγική κίνηση που θα αποτελέσει πραγματικά την προστιθέμενη αξία που όλοι στις μέρες μας επιζητούμε. Αυτή θα είναι η εγγύηση προς τον καταναλωτή. Η πιστοποίηση της ποιότητας στα τρόφιμα δεν είναι μόδα, δεν είναι συγκυρία και δεν θα ξεπεραστεί σε κάποιο χρονικό διάστημα, είναι ανάγκη της αγοράς και σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης των επιχειρήσεων και αποτελεί κριτήριο αξιολόγησής τους στα μάτια των συνεργατών τους αλλά και των καταναλωτών. Η a Cert αφοσιωμένη αφοσιωμένη στη διαφύλαξη της αξιοπιστίας της πιστοποίησης μέσω της παροχής υπηρεσιών υψηλού κύρους, πιστεύει ότι η τα ελληνικά πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της ελληνικής παραγωγής πετυχαίνοντας πωλήσεις στην Ελληνική αλλά και τις Διεθνείς αγορές. Με βάση την πολύχρονη εμπειρία και την άρτια επιστημονική κατάρτιση των στελεχών της, η a Cert A.E. δεσμεύεται για την παροχή αξιόπιστης πιστοποίησης η οποία θα προσθέσει την επιζητούμενη προστιθέμενη αξία στα προϊόντα των πελατών της.

Ευχαριστώ πολύ